

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2024 m. balandžio 25 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Aplinka – Direktyva 2000/60/EB – Europos Sąjungos veiksmų vandens politikos srityje sistema – 4 straipsnio 1 dalies a punktas – Su paviršiniais vandenimis susiję aplinkos tikslai – Valstybių narių pareiga neišduoti leidimo dėl planuojamos veiklos projekto, dėl kurio gali suprastėti paviršinio vandens telkinio būklė – 5 straipsnis ir II priedas – Paviršinių vandens telkinių tipų apibūdinimas – 8 straipsnis ir V priedas – Paviršinių vandens telkinių būklės klasifikavimas – 11 straipsnis – Priemonių programa – Vandens ėmimo iš mažesnio nei 0,5 km² ploto ežero projektas“

Byloje C-301/22

dėl *High Court* (Aukštasis teismas, Airija) 2022 m. sausio 26 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2022 m. gegužės 3 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Peter Sweetman

prieš

An Bord Pleanála,

Ireland ir Attorney General,

dalyvaujant:

Bradán Beo Teoranta,

Galway City Council,

Environmental Protection Agency,

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kuri sudaro kolegijos pirmininkė A. Prechal, teisėjai F. Biltgen, N. Wahl, J. Passer (pranešėjas) ir M. L. Arastey Sahún,

generalinis advokatas M. A. Rantos,

kancleris A. Calot Escobar,

* Proceso kalba: anglų.

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- Peter Sweetman, atstovaujamo SC J. Devlin, *solicitor* B. Harrington, ir *barrister* M. Heavey,
- *An Bord Pleanála*, atstovaujamos *solicitor* J. Moore, SC R. Mulcahy ir SC F. Valentine,
- Airijos, atstovaujamos M. Browne, A. Joyce, D. O'Reilly ir M. Tierney, padedamų SC J. Doherty, SC E. Egan McGrath, BL G. Gilmore ir SC A. McBride,
- Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos B. Travard, J.-L. Carré ir W. Zemamta,
- Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos K. Bulterman ir S. Gijzen,
- Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna,
- Europos Komisijos, atstovaujamos L. Armati ir E. Sanfrutos Cano,

susipažinęs su 2023 m. rugsėjo 21 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/60/EB, nustatančios Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (OL L 327, 2000, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 5 t., p. 275), išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Peter Sweetman ginčą su *An Bord Pleanála* (Teritorijų planavimo tarnyba, Airija) (toliau – tarnyba), *Ireland* (Airija) ir *Attorney General* (generalinis prokuroras, Airija) dėl planuojamos veiklos projekto, kuriuo siekiama sudaryti sąlygas imti gėlą vandenį iš ežero.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Direktyvos 2000/60 25, 33, 34 ir 36 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:

„(25) Turi būti nustatyti bendri vandens kokybės ir atitinkamais aplinkos apsaugos požiūriu atvejais – kiekybės būklės apibrėžimai. Turėtų būti nustatyti aplinkos apsaugos uždaviniai, kurie užtikrintų gerą paviršinio ir požeminio vandens būklę visoje Bendrijoje ir Bendrijos lygiu neleistų vandens būklei toliau prastėti.

<...>

- (33) Geros vandens būklės turi būti siekiama kiekviename upės baseine, koordinuojant visas priemones, taikomas ir paviršinio, ir požeminio vandens telkiniams, esantiems toje pačioje ekologinėje, hidrologinėje ir hidrogeologinėje sistemoje.
- (34) Siekiant aplinkos apsaugos tikslų, reikia labiau integruoti kokybinius ir kiekybinius paviršinio bei požeminio vandens aspektus, atsižvelgiant į hidrologiniame cikle esančias natūralias nuotėkio sąlygas.

<...>

- (36) Būtina analizuoti upės baseino ypatybes, žmogaus veiklos poveikį ir atlikti ekonominę vandens naudojimo analizę. Vandens būklės pokyčius valstybės narės turėtų sistemingai stebėti visoje Bendrijoje ir juos lyginti. Tokia informacija būtina tam, kad valstybės narės turėtų tvirtą pagrindą, kuriuo remdamosi galėtų kurti priemonių programas, skirtas šioje direktyvoje numatytiems uždaviniams įgyvendinti.“

4 Šios direktyvos 1 straipsnyje „Paskirtis“ nustatyta:

„Šios direktyvos tikslas – nustatyti vidaus paviršinių vandenų, tarpinių vandenų, pakrančių vandenų ir požeminio vandens apsaugos sistemą, kuri:

- a) neleistų toliau prastėti vandenų ekosistemų, taip pat sausumos ekosistemų (atsižvelgiant į jų vandens poreikius) bei šlapžemių, tiesiogiai priklausomų nuo vandenų ekosistemų, būklei, ją apsaugotų ir pagerintų;

<...>“

5 Minėtos direktyvos 2 straipsnyje „Sąvokos“ numatyta:

„Šioje direktyvoje vartojamos šios sąvokos:

- 1. „Paviršinis vanduo“ – tai vidaus vandenys, išskyrus požeminius; tarpiniai ir pakrančių vandenys, išskyrus tuos atvejus, kai kalbama apie cheminę sudėtį, nes tuomet į paviršinio vandens sąvoką įeina ir teritoriniai vandenys.

<...>

- 3. „Vidaus vanduo“ – tai visoks stovintis ar tekantis vanduo žemės paviršiuje ir visoks požeminis vanduo, tekantis sausumos link nuo pagrindinės linijos, nuo kurios matuojamas teritorinių vandenų plotis.

<...>

- 5. „Ežeras“ – tai stovinčio vidaus paviršinio vandens telkinys.

- 6. „Tarpiniai vandenys“ – tai paviršinio vandens telkiniai aplink upių žiotis, kurie yra iš dalies sūrūs, nes yra arti pakrančių vandenų, bet kuriems didelę įtaką turi įtekantis gėlas vanduo.

7. „Pakrančių vanduo“ – tai paviršinis vanduo į sausumos pusę nuo linijos, kurios visi taškai yra nutolę jūros pusėje vieną jūrmylę nuo artimiausio taško ant pagrindinės linijos, nuo kurios matuojamas teritorinių vandenų plotis, besitęsiantis kartais iki pat išorinės tarpinių vandenų ribos.

<...>

10. „Paviršinio vandens telkinys“ – tai kiekybės rodikliais apibrėžtas ir reikšmingas paviršinio vandens vienetas, pavyzdžiui, ežeras, tvenkinys, upė, upelis ar kanalas, dalis upės, upelio ar kanalo, tarpinis vanduo ar pakrančių vandens plotas.

<...>

17. „Paviršinio vandens būklė“ – tai bendras paviršinio vandens telkinio būklės apibūdinimas, kurį nulemia arba jo ekologinė, arba cheminė būklė, žiūrint kuri iš jų blogesnė.

18. „Gera paviršinio vandens būklė“ – tai bendras paviršinio vandens telkinio būklės apibūdinimas, kurį nulemia arba jo ekologinė, arba cheminė būklė, žiūrint kuri iš jų blogesnė.

<...>

21. „Ekologinė būklė“ – tai vandens ekosistemų, susijusių su paviršiniais vandenimis, funkcionavimo ir struktūros kokybės apibūdinimas, nusakomas pagal V priedą;

22. „Gera aplinkos būklė“ – tai paviršinio vandens telkinio būklė, taip nusakoma pagal V priedą.

<...>“

6 Tos pačios direktyvos 4 straipsnyje „Aplinkos apsaugos tikslai“ nustatyta:

„1. Vykdydamos priemonių programas, nurodytas upės baseino valdymo planuose, ir taikydamos jas:

a) paviršiniams vandenims

- i) valstybės narės įgyvendina būtinas priemones, kad neprastėtų visų paviršinio vandens telkinių būklė, atsižvelgdamos į šio straipsnio 6 ir 7 dalies taikymą ir nepažeisdamos jo 8 dalies;
- ii) valstybės narės apsaugo, gerina ir atnaujiną visus paviršinio vandens telkinius, atsižvelgdamos į iii papunkčio taikymą dirbtiniams ir labai pakeistiems vandens telkiniams, ir stengiasi, kad gera paviršinio vandens būklė būtų pasiekta ne vėliau kaip po 15 metų nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos pagal V priedo nuostatas, atsižvelgdamos į pratęsimų, nustatomų pagal šio straipsnio 4 dalį, ir į jo 5, 6 ir 7 dalių taikymą bei nepažeisdamos 8 dalies;
- iii) valstybės narės apsaugo ir gerina visus dirbtinius bei smarkiai modifikuotus vandens telkinius ir stengiasi, kad geras ekologinis potencialas ir gera paviršinio vandens cheminė būklė būtų pasiekta ne vėliau kaip po 15 metų nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos pagal V priedo nuostatas, atsižvelgdamos į pratęsimų, nustatomų pagal šio straipsnio 4 dalį, ir į jo 5, 6 ir 7 dalių taikymą bei nepažeisdamos 8 dalies;

<...>

<...>

7. Valstybės narės nepažeidžia šios direktyvos, kai:

- gera požeminio vandens būklė, gera ekologinė būklė arba atitinkamais atvejais geras ekologinis potencialas nepasiekiamas ir paviršinio vandens ar požeminio vandens telkinio būklei prastėti nesutrukdoma dėl naujų paviršinio vandens telkinio fizinių charakteristikų pakeitimų ar požeminių telkinių vandens lygio pokyčių, arba
- labai gerai paviršinio vandens telkinio būklei suprastėti iki geros būklės nesutrukdoma dėl naujos subalansuotos žmonių veiklos, vykdomos plėtros tikslais,

ir yra tenkinamos visos šios sąlygos:

- a) imamasi visų įmanomų priemonių vandens telkinio būklei daromam poveikiui sušvelninti;
- b) tokių pakeitimų ar pakitimų priežastys konkrečiai yra nurodytos ir paaiškintos upės baseino valdymo plane, kurio reikalaujama pagal 13 straipsnį, o tikslai patikslinami kas 6 metai;
- c) tokių pakeitimų ar pakitimų priežastys yra labai svarbios visuomenės interesams, ir (arba) naujų pakeitimų ar pakitimų nauda žmonių sveikatai, žmonių saugos palaikymui ar subalansuotai plėtrai yra didesnė už naudą, kurią aplinkai ir visuomenei duoda šio straipsnio 1 dalyje nurodytų tikslų pasiekimas; ir
- d) dėl techninių galimybių ar per didelių sąnaudų naudos, kurią duoda tokios vandens telkinio modifikacijos ir pasikeitimai, negalima gauti kitais būdais, kurie aplinkos apsaugos atžvilgiu būtų gerokai pranašesni.

8. Taikydamos šio straipsnio 3, 4, 5, 6 ir 7 dalis valstybės narės užtikrina, kad toks taikymas visam laikui nesutrukdytų pasiekti ar nepakenktų jau pasiektiems šios direktyvos tikslams kituose vandens telkiniuose tame pačiame upės baseino rajone ir neprieštarautų kitų Bendrijos aplinkos apsaugos teisės aktų įgyvendinimui.

<...>“

- 7 Direktyvos 2000/60 5 straipsnio „Upės baseino rajono charakteristikos, žmogaus veiklos poveikio aplinkai apžvalga [tyrimas] ir vandens naudojimo ekonominė analizė“ 1 dalyje numatyta:

„Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad būtų atlikta kiekvieno upės baseino rajono ar tarpvalstybinio upės baseino rajono dalies, esančios jos teritorijoje:

- charakteristikų analizė,
- žmogaus veiklos poveikio paviršinių vandenų ir požeminio vandens telkiniams apžvalga [tyrimas],
- vandens naudojimo ekonominė analizė,

pagal II ir III prieduose pateiktas technines specifikacijas ir kad visa tai būtų baigta ne vėliau kaip po ketverių metų nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos.“

8 Šios direktyvos 8 straipsnyje „Paviršinio ir požeminio vandens būklės bei saugomų teritorijų monitoringas“ nustatyta:

„1. Valstybės narės sudaro vandens būklės monitoringo programas, kad kiekviename upės baseino rajone vandens būklė būtų nuosekliai ir išsamiai prižiūrima:

– pagal tokias programas paviršinio vandens telkiniuose stebima:

- i) nuotėkis ir tėkmės lygis ar greitis, kiek tai yra susiję su ekologine bei chemine būkle ir ekologiniu potencialu;
- ii) ekologinė ir cheminė būklė bei ekologinis potencialas;

<...>

2. Šios programos pradeda veikti ne vėliau kaip po šešerių metų nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos, jei atitinkamuose teisės aktuose nėra numatyta kitaip. Toks stebėjimas atliekamas pagal V priedo reikalavimus.

<...>“

9 Tos pačios direktyvos 11 straipsnyje „Priemonių programa“ numatyta:

„1. Kiekviena valstybė narė kiekvienam upės baseino rajonui arba tarpvalstybinio upės baseino rajono daliai, esančiai jos teritorijoje, sudaro priemonių programą 4 straipsnyje nurodytiems tikslams pasiekti, atsižvelgdama į analizį, kurių reikalaujama 5 straipsnyje, rezultatus. Tokios priemonių programos gali remtis priemonėmis, kurios taikomos pagal nacionaliniu lygiu priimtus įstatymus visai atitinkamos valstybės narės teritorijai. Prireikus valstybė narė gali numatyti priemones, taikytinas visiems upės baseino rajonams ir (arba) tarptautinių upės baseino rajonų dalims, esančioms jos teritorijoje.

2. Į kiekvieną priemonių programą įeina „pagrindinės“ priemonės, nurodytos 3 straipsnyje, ir prireikus „papildomos“ priemonės.

3. „Pagrindinės priemonės“ – tai būtiniausi reikalavimai, kurių privalu laikytis. Į jas įeina:

<...>

c) priemonės, skatinančios taupų ir subalansuotą vandens naudojimą, nepakenkiant 4 straipsnyje nurodytiems tikslams;

<...>

e) kontrolės priemonės, taikomos imant gėlą paviršinį ir požeminį vandenį, užtvenkiant gėlą paviršinį vandenį, taip pat vandens ėmimo registrai ar registrams ir reikalavimui, kad vandens ėmimui ir užtvenkimui būtų gautas išankstinis leidimas. Tokios kontrolės priemonės reguliariai peržiūrimos ir prireikus atnaujinamos. Valstybės narės tokių kontrolės priemonių gali netaikyti, kai vandens ėmimas ar užtvenkimas vandens būklei neturi didesnio poveikio;

<...>

4. „Papildomos“ priemonės – tai priemonės, sukurtos ir įgyvendinamos kartu su pagrindinėmis priemonėmis, siekiant 4 straipsnyje nustatytų tikslų. VI priedo B dalyje pateikiamas nebaigtinis tokių priemonių sąrašas.

<...>“

10 Direktyvos 2000/60 II priede nurodyta:

„1. Paviršiniai vandenys

1.1. Paviršinių vandens telkinių tipų apibūdinimas

Valstybės narės nurodo paviršinio vandens telkinių vietą bei ribas ir pagal toliau nurodytą metodiką parengia pradinį visų tokių telkinių apibūdinimą. Rengdamos tokį apibūdinimą valstybės narės paviršinio vandens telkinius gali jungti į grupes.

- i) Upės baseino rajone esantys paviršinio vandens telkiniai priskiriami vienai iš šių paviršinio vandens kategorijų – upės, ežerai, tarpiniai vandenys ir pakrančių vandenys – arba priskiriami dirbtiniams paviršinio vandens telkiniams ar labai pakeistiems paviršinio vandens telkiniams.
- ii) Kiekvienai paviršinio vandens kategorijai priklausantys upės baseino rajone esantys paviršinio vandens telkiniai skirstomi pagal tipus. Tipai yra apibrėžiami, taikant 1.2 punkte pateiktas sistemas – „A sistemą“ arba „B sistemą“.
- iii) Jei taikoma A sistema, paviršinio vandens telkiniai, esantys upės baseino rajone, pirmiausia priskiriami atitinkamiems ekoregionams pagal 1.2 punkte nustatytas ir XI priedo atitinkamame žemėlapyje parodytas geografines teritorijas. Po to kiekvieno ekoregiono vandens telkiniai skirstomi į paviršinio vandens telkinių tipus pagal A sistemos lentelėse nustatytus deskriptorius.
- iv) Jei valstybės narės taiko B sistemą, skirstymas privalo būti bent toks pat detalus kaip ir taikant A sistemą. Atitinkamai paviršinio vandens telkiniai, esantys upės baseino rajone, suskirstomi į tipus, taikant privalomų deskriptorių ir tokių pasirinktinių deskriptorių ar deskriptorių derinių vertes, kurios yra būtinos norint užtikrinti galimybę patikimai išvesti tipui būdingas biologines etalonines sąlygas.

<...>

1.2. Ekoregionai ir paviršinio vandens telkinių tipai

<...>

1.2.2. Ežerai

A sistema

Nustatyta tipologija	Deskriptoriai
Ekoregionas	XI priede pateiktame A žemėlapyje pavaizduoti ekoregionai
Tipas	Tipologija pagal absoliutinį aukštį aukštas > 800 m vidutinio aukščio: nuo 200 iki 800 m žemas < 200 m Gylio tipologija pagal vidutinį gylį < 3 m nuo 3 m iki 15 m >15 m Dydžio tipologija pagal paviršiaus plotą nuo 0,5 iki 1 km ² nuo 1 iki 10 km ² nuo 10 iki 100 km ² > 100 km ² Geologija kalkinis silikatinis organinis

B sistema

Alternatyvus apibūdinimas	Fiziniai ir cheminiai veiksniai, kurie nulemia ežero charakteristikas ir kartu biologinės populiacijos struktūrą bei sudėtį
Privalomieji veiksniai	absoliutinis aukštis geografinė platuma geografinė ilguma gylis geologija dydis
Pasirenkamieji veiksniai	vidutinis vandens gylis ežero forma sėdimo laikas vidutinė oro temperatūra oro temperatūrų intervalas maišymosi savybės (pvz., vienaarūšis, dvirūšis, daugiarūšis) gebėjimas neutralizuoti rūgštis maistingųjų medžiagų foninė būklė vidutinė substrato sudėtis vandens lygio svyravimas

<...>

1.3. Paviršinio vandens telkinių tipui būdingų etaloninių sąlygų nustatymas

- Kiekvieno paviršinio vandens telkinio tipo, apibūdinamo pagal 1.1 skirsnį, būdingos hidromorfologinės ir fizinės bei cheminės sąlygos nustatomos, išreiškiant hidromorfologinių, fizinių ir cheminių kokybės elementų vertes, nurodytas V priedo 1.1 skirsnyje, kai to tipo paviršinio vandens telkinys yra labai geros ekologinės būklės, kaip apibrėžta V priedo 1.2 skirsnyje pateiktoje atitinkamoje lentelėje. Tipui būdingos biologinės etaloninės sąlygos

nustatomos, išreiškiant biologinės kokybės elementų vertes, nurodytas V priedo 1.1 skirsnyje, kai to tipo paviršinio vandens telkinys yra labai geros ekologinės būklės, kaip apibrėžta V priedo 1.2 skirsnyje pateiktoje atitinkamoje lentelėje.

<...>

1.5. Poveikio vertinimas

Valstybės narės vertina paviršinio vandens telkinių būklės jautrumą pirmiau nurodytiems poveikiams.

Surinktą anksčiau nurodytą informaciją ir visą kitą reikalingą informaciją, įskaitant turimus aplinkos stebėjimo duomenis, valstybės narės naudoja vertindamos, kokia yra tikimybė, kad upės baseino rajone esančiuose paviršinio vandens telkiniuose gali būti nepasiekti aplinkos kokybės tikslai, nustatyti 4 straipsnyje. Atlikdamos tokį vertinimą valstybės narės gali taikyti modeliavimo metodus.

Tie telkiniai, kuriuose yra pavojus, kad aplinkos kokybės tikslai gali būti nepasiekti, charakterizuojami, jei tikslinga, detaliau, kad būtų galima optimizuoti monitoringo programas, kurių reikalaujama 8 straipsnyje, ir priemonių programas, kurių reikalaujama 11 straipsnyje.

<...>“

- 11 Direktyvos 2000/60 V priedo 1 dalyje, kurioje įtvirtintos paviršinio vandens būklės klasifikavimo ir stebėsenos taisyklės, nurodyta:

„<...>

1.2. Norminiai ekologinės būklės klasių apibrėžimai

1.2. lentelė. Bendrieji apibrėžimai, taikomi upėms, ežerams, tarpiniams ir pakrančių vandenims

Pateikiamas tekstas – tai bendras ekologinės kokybės apibrėžimas. Klasifikavimo tikslais taikomos tos ekologinės būklės kokybės elementų vertės, kurios yra pateiktos 1.2.1–1.2.4 lentelėse kiekvienai paviršinio vandens kategorijai.

Elementas	Labai gera būklė	Gera būklė	Vidutiniška būklė
Bendri požymiai	Antropogeninių priežasčių paveiktos atitinkamo tipo paviršinio vandens telkinio fizinių, cheminių ir hidromorfologinių kokybės elementų vertės nesiskiria arba labai mažai skiriasi nuo verčių, kurios paprastai būdingos tokio tipo telkiniams netrikdomomis gamtinėmis sąlygomis. Atitinkamo paviršinio vandens telkinio biologinių kokybės elementų vertės atitinka vertes, kurios paprastai būdingos tokio tipo telkiniams netrikdomomis gamtinėmis sąlygomis, nuo jų nenukrypsta arba nukrypsta labai mažai. Tai yra tipui būdingos sąlygos ir bendrijos.	Dėl žmonių veiklos atitinkamo tipo paviršinio vandens telkinio biologinių kokybės elementų vertės nedaug nukrypsta nuo verčių, kurios paprastai būdingos tokio tipo paviršinio vandens telkiniams netrikdomomis gamtinėmis sąlygomis.	Atitinkamo tipo paviršinio vandens telkinio biologinės kokybės elementų vertės yra vidutiniškai nukrypusios nuo verčių, kurios paprastai būdingos tokio tipo paviršinio vandens telkiniams netrikdomomis gamtinėmis sąlygomis. Dėl žmonių veiklos vertės rodo vidutiniško nuokrypio požymius ir yra daug labiau sutrikdytos nei esant gerai telkinio būklei.

Vandenys, kurių būklė blogesnė už vidutinę, priskiriami blogos arba labai blogos būklės klasėms.

Vandenys, kurių biologinės kokybės elementų vertės gerokai skiriasi nuo verčių, būdingų tokio tipo paviršinio vandens telkiniams, ir kuriuose atitinkamos biologinės bendrijos gana nemažai skiriasi nuo būdingų tokio tipo paviršinio vandens telkinių bendrijų netrikdomomis gamtinėmis sąlygomis, priskiriami blogos būklės klasei.

Vandenys, kurių kokybės elementų vertės labai skiriasi nuo verčių, būdingų tokio tipo paviršinio vandens telkiniams, ir kuriuose nėra didelės dalies atitinkamų biologinių bendrijų, kurios būdingos tokio tipo paviršinio vandens telkiniams netrikdomomis gamtinėmis sąlygomis, priskiriami labai blogos būklės klasei.

<...>

1.2.6. Tvarka, pagal kurią valstybės narės nustato cheminės kokybės standartus

Siekdamos apsaugoti vandens biotą ir tuo tikslu nustatydamos aplinkos kokybės standartus VIII priedo 1–9 punktuose išvardytiems teršalams, valstybės narės laikosi toliau išdėstytų nuostatų. Standartus galima nustatyti vandeniui, nuosėdoms ar biotai.

Jei įmanoma, būtina gauti duomenis apie toliau nurodytų taksonų, kurie yra svarbūs atitinkamam vandens telkiniui, tiek ūminius, tiek ir įsisenėjusius atvejus bei turimus duomenis apie kitus vandens taksonus. Pagrindinis taksonų sąrašas:

- dumbliai ir (arba) makrofitai
- dafnijos ir druskingiems vandenims būdingi organizmai
- žuvis.

<...>

1.3. Paviršinių vandenų ekologinės ir cheminės būklės monitoringas

Paviršinių vandenų monitoringo tinklas sudaromas laikantis 8 straipsnio reikalavimų. Monitoringo tinklas turi būti suprojektuotas [sudarytas] taip, kad būtų galima nuosekliai ir išsamiai apžvelgti kiekvieno upės baseino ekologinę ir cheminę būklę bei suskirstyti vandens telkinius į penkias klases pagal 1.2 skirsnyje pateiktus norminius apibrėžimus. [U]pės baseino valdymo plane valstybės narės turi pateikti žemėlapių arba žemėlapius, kuriuose būtų pažymėtas paviršinių vandenų monitoringo tinklas.

Remdamosi pagal 5 straipsnį ir II priedą atliktu apibūdinimu bei poveikio vertinimu valstybės narės kiekvienam laikotarpiui, kuriam yra taikomas upės baseino valdymo planas, sudaro priežiūros monitoringo programą ir veiklos monitoringo programą. Kai kuriais atvejais valstybėms narėms gali reikėti sudaryti tiriamojo monitoringo programą.

<...>“

- 12 Šios direktyvos VI priedo B dalyje pateikiamas neišsamus papildomų priemonių, kurias valstybės narės gali taikyti savo upių baseino rajono priemonių programoje, kurios reikalaujama minėtos direktyvos 11 straipsnio 4 dalyje, sąrašas. Tarp šių priemonių viii punkte nurodyta „vandens ėmimo kontrolė“.

Airijos teisė

- 13 Reikšmingos nacionalinės teisės nuostatos, kuriomis siekiama įgyvendinti Direktyvą 2000/60, įtvirtintos *European Communities (Water Policy) Regulations 2003* (2003 m. Europos Bendrijų (vandens politikos) nuostatai) (2003 m. S.I. Nr. 722) ir *European Union (Water Policy) Regulations 2014* (2014 m. Europos Sąjungos (vandens politikos) nuostatai) (2014 m. S.I. Nr. 350).

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 14 Pagrindinė byla susijusi su prašymu išduoti leidimą dėl planuojamos veiklos projekto, pagal kurį iš *Loch an Mhuilinn* privačios nuosavybės teise valdomo nepatvinstančio vidaus ežero, kurio paviršiaus plotas yra 0,083 km², esančio Goramnos saloje (Golvėjaus grafystė, Airija), vamzdynu būtų pumpuojama ne daugiau kaip 4 680 m³ gėlo vandens per savaitę, imant vandenį ne daugiau kaip keturias dienas per savaitę keturias valandas per dieną iki 22 savaitių per metus gegužės–rug-

- sėjo mėnesiais. Išpumpuotas gėlas vanduo, transportuotas į Airijos bendrovės *Bradán Beo Teoranta* valdomas fermas, esančias Kilkirano įlankoje, Golvėjaus grafystėje, turėjo būti naudojamas sergančioms lašišoms maudyti, siekiant jas išgydyti nuo amebinės žiaunų ligos ir jūrinių utėlių.
- 15 P. Sweetman šioje byloje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui *High Court* (Aukštasis teismas) pateikė skundą dėl 2018 m. liepos 20 d. tarnybos sprendimo, kuriuo suteikiamas prašomas leidimas.
- 16 2021 m. sausio 15 d. sprendimu šis teismas panaikino tą sprendimą nusprenddamas, kad jis neatitiko Direktyvos 2000/60 reikalavimų. Šiuo klausimu *High Court* (Aukštasis teismas) konkrečiai nusprendė, kad *Environmental Protection Agency* (Airijos aplinkos apsaugos agentūra, toliau – EPA), atlikusi kruopštų vertinimą ir monitoringą, kaip to reikalaujama pagal šią direktyvą ir Airijos teisės aktus, kuriais ji perkeliama į nacionalinę teisę, turėjo *Loch an Mhuilinn* priskirti prie konkrečios būklės. Taigi, kadangi EPA *Loch an Mhuilinn* ežero nepriskyrė prie konkrečios būklės, šis teismas padarė išvadą, kad tarnybai neįmanoma įvertinti, ar planuojami atlikti darbai atitinka Direktyvos 2000/60 4 straipsnio 1 dalį.
- 17 Paskelbus šį sprendimą, *Bradán Beo Teoranta* paprašė EPA pateikti savo nuomonę. 2021 m. sausio 28 d. rašte EPA išdėstė savo aiškinimą, pagal kurį, kiek tai susiję su ežerais, Direktyvoje 2000/60 numatyta, kad tik tie ežerai, kurių paviršiaus plotas didesnis nei 0,5 km², turi būti nustatomi kaip vandens telkiniai, kuriems taikoma ši direktyva. Ežerus, kurių plotas mažesnis už šią ribą, valstybės narės gali nuspręsti priskirti prie vandens telkinių, kuriems taikoma minėta direktyva, jeigu jie svarbūs atsižvelgiant į šios direktyvos tikslus ir nuostatas. Remiantis šiais principais, visi didesni nei 50 hektarų ploto ežerai ir mažesnio ploto saugomose teritorijose (specialiose saugomose teritorijose arba geriamojo vandens gavybai naudojamose teritorijose) esantys ežerai Airijoje buvo nustatyti kaip Direktyva 2000/60 reglamentuojami vandens telkiniai. Vis dėlto *Loch an Mhuilinn* ežeras nebuvo pripažintas šia direktyva reglamentuojamu vandens telkiniu, nes jis neatitinka su paviršiaus plotu arba buvimu saugomoje teritorijoje susijusių kriterijų, todėl EPA jo nepriskyrė prie konkrečios būklės.
- 18 Atsižvelgdama į šį EPA raštą, tarnyba pateikė prašymą atnaujinti bylą, o jį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas patenkinio, manydamas, kad minėtame rašte pateikta informacija gali turėti įtakos minėtos bylos baigčiai.
- 19 *High Court* (Aukštasis teismas) teigimu, atsižvelgiant, be kita ko, į 2015 m. liepos 1 d. Sprendime *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland* (C-461/13, EU:C:2015:433) pateiktus argumentus, kyla esminis klausimas dėl Direktyvos 2000/60 aiškinimo, t. y. ar reikia, kad visų vandens telkinių, neatsižvelgiant į jų dydį, charakteristikos būtų analizuojamos, o jų būklė klasifikuojama pagal šią direktyvą, todėl nagrinėdamas prašymą išduoti leidimą dėl planuojamos veiklos projekto, darančio poveikį paviršinio vandens telkiniui, teismas galėtų įvertinti planuojamą veiklą, remdamasis paviršinio vandens „suprastėjimo“ ir „geros būklės“ sąvokomis.
- 20 Šiomis aplinkybėmis *High Court* (Aukštasis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1) a) Ar valstybės narės privalo apibūdinti ir vėliau klasifikuoti visus vandens telkinius, nepaisydamos jų dydžio, ir visų pirma ar reikalaujama apibūdinti ir klasifikuoti visus ežerus, kurių topologinio paviršiaus plotas mažesnis nei 0,5 km²?
- b) Kiek šis požiūris skiriasi dėl vandens telkinių, esančių saugomoje teritorijoje, ir ar apskritai skiriasi?

- 2) Jeigu į pirmojo klausimo a punktą būtų atsakyta teigiamai, ar išduoti leidimus vykdyti planuojamą veiklą kompetentinga institucija gali išduoti leidimą dėl planuojamos veiklos projekto, galinčio daryti poveikį vandens telkiniui, prieš priskiriant šį vandens telkinį prie tam tikros kategorijos ir klasifikuojant?
- 3) Jeigu į pirmojo klausimo a punktą būtų atsakyta neigiamai, kokias pareigas turi kompetentinga institucija, priimdama sprendimą dėl prašymo išduoti leidimą dėl planuojamos veiklos projekto, galinčio daryti poveikį neapibūdintam ir (arba) neklasifikuotam vandens telkiniui?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

- 21 Remiantis suformuota jurisprudencija, nacionaliniams teismams ir Teisingumo Teismui bendradarbiaujant, kaip numatyta SESV 267 straipsnyje, pastarasis turi pateikti nacionaliniam teismui naudingą atsakymą, kuris leistų priimti sprendimą jo nagrinėjamoje byloje. Atsižvelgdamas į tai, Teisingumo Teismas prireikus turi performuluoti jam pateiktus klausimus (2021 m. spalio 6 d. Sprendimas *W. Ž. (Aukščiausiojo Teismo išimtinės kontrolės ir viešųjų reikalų kolegija – Skyrimas)*, C-487/19, EU:C:2021:798, 68 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 22 Nagrinėjamu atveju, pirma, nors pirmasis klausimas apskritai susijęs su „vandens telkiniais“, iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą ir, be to, iš šio klausimo dalies a punkto pabaigoje pateikto patikslinimo matyti, kad pagrindinė byla susijusi su paviršinio vandens telkiniu, konkrečiau kalbant, ežeru.
- 23 Antra, nors pirmojo klausimo b punktas susijęs su vandens telkiniais saugomoje teritorijoje, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atsakydamas į Teisingumo Teismo raštu pateiktą klausimą, patikslino, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamas ežeras nėra tokioje saugomoje teritorijoje, o iš tikrųjų yra tik tiesiogiai susijęs su Kilkirano įlanka ir salomis dėl tiesioginės sąsajos su potvyniais ir atoslūgiais.
- 24 Galiausiai, trečia, nors pirmajame klausime nenurodytos Sąjungos teisės nuostatos, kurias prašoma išaiškinti, iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą ir veiksmazodžių „apibūdinti“ ir „priskirti“, kuriuos vartoja šis nacionalinis teismas, matyti, kad šiuo klausimu jis iš esmės susijęs su Direktyvos 2000/60 5 straipsnio 1 dalies pirmoje įtraukoje ir 8 straipsnyje, siejamuose su jos II ir V priedais, numatytais pareigomis.
- 25 Šiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2000/60 5 straipsnio 1 dalies pirma įtrauka ir 8 straipsnis, siejami su šios direktyvos II ir V priedais, turi būti aiškinami taip, kad dėl mažesnio nei 0,5 km² ploto ežero, viena vertus, taikoma pareiga atlikti kiekvieno upės baseino rajone esančių vandens telkinių charakteristikų analizę ir, antra vertus, įpareigojimas parengti vandens būklės monitoringo programas, kad kiekviename upės baseino rajone vandens būklė būtų nuosekliai ir išsamiai prižiūrima.
- 26 Reikia priminti, jog siekiant užtikrinti, kad valstybės narės įgyvendintų Sąjungos teisės aktų leidėjo siekiamus kokybinius tikslus, t. y. išsaugoti arba atkurti gerą paviršinio vandens būklę, Direktyvoje 2000/60 numatytos nuostatos, tarp kurių yra 5 ir 8 straipsniai bei II ir V priedai, kuriomis nustatomas sudėtingas, iš kelių detalai reglamentuotų etapų susidedantis procesas, kad

valstybėms narėms būtų sudaryta galimybė įgyvendinti būtinas priemones, atsižvelgiant į jų teritorijose esančių nustatytų vandens telkinių ypatumus ir charakteristikas (šiuo klausimu žr. 2021 m. birželio 24 d. Sprendimą *Komisija / Ispanija (Donjannos gamtinio regiono blogėjimas)*, C-559/19, EU:C:2021:512, 41 ir 42 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).

- 27 Pirma, dėl Direktyvos 2000/60 5 straipsnio pažymėtina, kad šia nuostata valstybės narės įpareigojamos, be kita ko, užtikrinti, kad būtų atlikta kiekvieno upės baseino rajono charakteristikų analizė pagal šios direktyvos II priede pateiktas technines specifikacijas.
- 28 Remiantis Direktyvos 2000/60 II priedo 1.1 punktu, siekdamas apibūdinti paviršinio vandens telkinių tipus, kaip numatyta šios direktyvos 5 straipsnio 1 dalies pirmoje įtraukoje, valstybės narės pirmiausia nustato paviršinio vandens telkinių vietą ir ribas, paskui apibrėžia upės baseino rajone esančius paviršinio vandens telkinius kaip priskiriamus vienai iš šių paviršinio vandens kategorijų (upės, ežerai, tarpiniai vandenys ir pakrančių vandenys) arba priskiriamus dirbtiniams paviršinio vandens telkiniams ar labai pakeistiems paviršinio vandens telkiniams ir galiausiai kiekvienai paviršinio vandens kategorijai priklausančius upės baseino rajone esančius paviršinio vandens telkinius suskirsto pagal tipus, apibrėžiamus taikant šio priedo 1.2 punkte pateiktas sistemas: A sistemą arba B sistemą. Paskui, remiantis minėto II priedo 1.3 punktu, turi būti nustatytos paviršinio vandens telkinių tipams būdingos etaloninės sąlygos.
- 29 Taigi, dėl ežerų ir jų dydžio tipologijos pagal paviršiaus plotą pažymėtina, kad Direktyvos 2000/60 II priedo 1.2.2 punkte pagal A sistemą numatyti tik šie tipai: nuo 0,5 iki 1 km², nuo 1 iki 10 km², nuo 10 iki 100 km² ir daugiau nei 100 km². Be to, šio II priedo 1.1 punkto iv papunktyje nustatyta, kad jei naudojama B sistema, valstybės narės turi pasiekti, kad skirstymas būtų bent toks pat detalus, kaip ir taikant A sistemą, o tai leidžia valstybėms narėms, pasirinkusioms B sistemą, išlaikyti ne mažesnę kaip 0,5 km² dydį kaip privalomą apibūdinimo veiksnį, susijusį su matmenimis, kaip tai suprantama pagal minėto II priedo 1.2.2 punktą.
- 30 Be to, kalbant apie ieškovo pagrindinėje byloje rašytinėse pastabose nurodytą aplinkybę, kad *Bradán Beo Teoranta* hidrologinio pagrįstumo tyrimas rodo, jog pagrindinėje byloje nagrinėjamas ežeras, iš kurio planuojama imti vandenį, yra susijęs su ne mažiau kaip septyniais kitais ežerais, reikia priminti, kad pagal Direktyvos 2000/60 2 straipsnio 5 punktą ežeras apibrėžiamas kaip stovinčio vidaus paviršinio vandens telkinys ir kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, kuris vienintelis turi kvalifikuoti faktines aplinkybes, pateikė tokį kvalifikavimą, kiek tai susiję su pagrindinėje byloje nagrinėjamu vandens telkiniu. Be to, reikia pažymėti, kad, kaip nurodė generalinis advokatas išvados 17 išnašoje, nors pagal Direktyvos 2000/60 II priedo 1.1 punktą valstybės narės, rengdamos tokį apibūdinimą, paviršinio vandens telkinius gali jungti į grupes, tai yra galimybė, o ne pareiga.
- 31 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad Direktyvos 2000/60 II priedo 1.3 punkte numatyta pareiga nustatyti paviršinio vandens telkinių tipams būdingas etalonines sąlygas nesusijusi su ežerais, kurių plotas mažesnis nei 0,5 km², neatsižvelgiant į tai, ar atitinkama valstybė narė naudoja A sistemą, ar, kaip šiuo atveju, atsižvelgiant į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo atsakymą į šio sprendimo 23 punkte nurodytą Teisingumo Teismo rašytinį klausimą, B sistema.
- 32 Antra, dėl Direktyvos 2000/60 8 straipsnio pažymėtina, kad pagal ją valstybės narės įpareigojamos parengti vandens būklės monitoringo programas, kad kiekviename upės baseino rajone vandens būklė būtų nuosekliai ir išsamiai prižiūrima, o jo pavadinime, be kita ko, apskritai kalbama apie „paviršinius vandenis“.

- 33 Tokiomis aplinkybėmis, kaip iš esmės pažymėjo generalinis advokatas išvados 38 punkte, kadangi valstybės narės neprivalo apibūdinti ežerų, kurių paviršiaus plotas mažesnis nei 0,5 km², logiška manyti, kad jos neprivalo ir iš anksto klasifikuoti tokių ežerų ekologinės būklės pagal šios direktyvos 8 straipsnį ir V priedą.
- 34 Šį aiškinimą prireikus patvirtina kartu siejami Direktyvos 2000/60 II ir V priedai.
- 35 Konkrečiai kalbant, Direktyvos 2000/60 V priedo 1.2 punkte klasifikavimo tikslais pateikiama bendra upių, ežerų, tarpinių ir pakrančių vandenų ekologinės būklės apibrėžtis ir joje aiškiai daroma nuoroda į paviršinio vandens telkinio „tipus“, kurie apibrėžti šios direktyvos II priede, kuris, kiek tai susiję su ežerais, apima tik tuos ežerus, kurių plotas ne mažesnis kaip 0,5 km², kaip matyti iš šio sprendimo 29 punkto. Be to, kiek tai susiję su procedūra, kurios valstybės narės turi laikytis nustatydamos paviršinio vandens cheminės kokybės standartus, minėto V priedo 1.2.6 punkte taip pat daroma nuoroda į paviršinio vandens telkinio „tipus“.
- 36 Beje, pavyzdžiui, iš Direktyvos 2000/60 II priedo 1.3 punkto i papunkčio matyti, kad kiekvieno paviršinio vandens telkinio tipo, apibūdinamo pagal 1.1 skirsnį, būdingos hidromorfologinės ir fizinės bei cheminės sąlygos nustatomos išreiškiant hidromorfologinių, fizinių ir cheminių kokybės elementų vertes, nurodytas V priedo 1.1 skirsnyje, kai to tipo paviršinio vandens telkinys yra labai geros ekologinės būklės, kaip apibrėžta V priedo 1.2 skirsnyje pateiktoje atitinkamoje lentelėje. Be to, pagal Direktyvos 2000/60 II priedo 1.5 punkto trečią pastraipą būtent siekiant optimizuoti monitoringo programas, kurių reikalaujama pagal šios direktyvos 8 straipsnį, telkiniai, dėl kurių yra pavojus, kad aplinkos kokybės tikslai gali būti nepasiekti, privalo būti charakterizuojami, jei tikslinga, detaliau.
- 37 Taip pat pažymėtina, kad pagal Direktyvos 2000/60 V priedo 1.3 punkto antrą pastraipą monitoringo programa ir veiklos kontrolės programa turi būti parengtos remiantis pagal šios direktyvos 5 straipsnį ir II priedą atlikta charakteristikų analize ir poveikio vertinimu.
- 38 Tokį direktyvos 2000/60 5 ir 8 straipsnių, taip pat II ir V priedų aiškinimą, kad nei pareiga nustatyti paviršinio vandens tipų charakteristikas apibūdinančias etalonines sąlygas, nei pareiga parengti vandens būklės monitoringo programas neapima ežerų, kurių plotas mažesnis nei 0,5 km², patvirtina ir šios direktyvos *travaux préparatoires*. Iš tiesų, pirma, Tarybos direktyvos, kuria nustatoma Bendrijos veiksmų vandens srityje sistema, pasiūlyme (OL C 184, 1997, p. 20), papildytame iš dalies pakeistu pasiūlymu (OL C 108, 1998, p. 94), buvo numatyta pareigas, analogiškas toms, kurios šiuo metu aprašytos minėtuose II ir V prieduose, nustatyti viename V priede. Antra, pagal A sistemą tas pats iš dalies papildytas direktyvos pasiūlymas neapėmė ežerų, kurių plotas mažesnis nei 0,01 km², o galiausiai priimtoje Direktyvoje 2000/60 tuo pačiu tikslu numatyta 0,5 km² dydžio riba.
- 39 Toks ežerų dydžio ribos padidinimas per teisėkūros procedūrą, be kita ko, turi būti vertinamas atsižvelgiant į šio sprendimo 26 punkte priminto proceso sudėtingumą ir į tai, kad priėmus Direktyvą 2000/60 rekomendacinio dokumento Nr. 2 „Vandens telkinių nustatymas“, kuris buvo parengtas įgyvendinant bendrą šios direktyvos įgyvendinimo strategiją, įtraukiant Europos Komisiją, visas valstybes nares, stojančiasias šalis, Norvegijos Karalystę ir kitus suinteresuotuosius subjektus bei nevyriausybinės organizacijas, 3.5 punkte pažymėta, kad paviršinio vandens telkiniuose yra daug smulkių vandens telkinių, kuriems gali reikėti labai didelių administracinio valdymo išteklių.

- 40 Tai patikslinus pažymėtina, kad ši išvada netrukdo valstybėms narėms, kurios mano esant tikslinga, atsižvelgiant į Direktyva 2000/60 siekiamus tikslus, įgyvendinant šios direktyvos II priedo 1.1 punkto iv papunktyje nurodytą B sistemą tam tikrų tipų ežerams, kurių plotas mažesnis nei 0,5 km², taikyti minėtos direktyvos 5 ir 8 straipsnių nuostatose bei II ir V prieduose nustatytas sistemas.
- 41 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti: Direktyvos 2000/60 5 straipsnio 1 dalies pirmą įtrauką ir 8 straipsnis, siejami su šios direktyvos II ir V priedais, turi būti aiškinami taip, kad dėl ežero, kurio plotas mažesnis nei 0,5 km², nėra nei pareigos nustatyti etalonines jo charakteristikų sąlygas, nei pareigos parengti šiose nuostatose numatytas vandens būklės monitoringo programas.

Dėl antrojo klausimo

- 42 Atsižvelgiant į atsakymą, pateiktą į pirmąjį klausimą, nereikia atsakyti į antrąjį klausimą.

Dėl trečiojo klausimo

- 43 Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, kokios pareigos tenka kompetentingai institucijai pagal Direktyvą 2000/60, kai ji priima sprendimą dėl prašymo išduoti leidimą dėl planuojamos veiklos projekto, galinčio daryti poveikį ežerui, kuriam dėl mažesnio nei 0,5 km² ploto nebuvo nei nustatytos etaloninės jo charakteristikų sąlygos, nei parengta šiose nuostatose numatyta vandens būklės monitoringo programa pagal Direktyvos 2000/60 5 straipsnio 1 dalies pirmą įtrauką ir 8 straipsnį, siejamus atitinkamai su šios direktyvos II ir V priedais.
- 44 Siekiant atsakyti į šį klausimą, reikia priminti, kad Direktyvos 2000/60 25 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, jog turėtų būti nustatyti aplinkos apsaugos uždaviniai, kurie užtikrintų gerą paviršinio ir požeminio vandens būklę visoje Europos Sąjungoje ir Sąjungos lygiu neleistų vandens būklei toliau prastėti. Savo ruožtu Direktyvos 2000/60 1 straipsnio a punkte nurodyta, kad šios direktyvos tikslas – nustatyti vidaus paviršinių vandenų, tarpinių vandenų, pakrančių vandenų ir požeminio vandens apsaugos sistemą, kuri neleistų toliau prastėti vandenų ekosistemų ir sausumos ekosistemų, tiesiogiai priklausančių nuo vandenų ekosistemų, būklei, ją apsaugotų ir pagerintų. Galiausiai būtent minėtos direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje nurodyti aplinkos apsaugos tikslai, kuriuos turi pasiekti valstybės narės (šiuo klausimu žr. 2015 m. liepos 1 d. Sprendimo *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland*, C-461/13, EU:C:2015:433, 35, 36 ir 38 punktus).
- 45 Pastarąją nuostatą, kurios 1 dalyje numatyta, kad priemonių programos, numatytos upės baseino valdymo plane, turi veikti, siekiama dviejų skirtingų, nors ir glaudžiai susijusių, tikslų. Pirmą, remiantis Direktyvos 2000/60 4 straipsnio 1 dalies a punkto i papunkčiu, valstybės narės įgyvendina būtinas priemones, kad neprastėtų visų paviršinio vandens telkinių būklė (pareiga neleisti prastėti). Antra, pagal šio 4 straipsnio 1 dalies a punkto ii papunktį valstybės narės apsaugo, gerina ir atnaujiną visus paviršinio vandens telkinius, atsižvelgdamos į šios nuostatos iii papunkčio taikymą dirbtiniams ir labai pakeistiems vandens telkiniams, ir stengiasi, kad gera paviršinio vandens būklė būtų pasiekta ne vėliau kaip iki 2015 m. pabaigos (pareiga pagerinti) (2015 m. liepos 1 d. Sprendimo *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland*, C-461/13, EU:C:2015:433, 39 punktą).

- 46 Kadangi šiame 4 straipsnyje, t. y. jo 1 dalies a punkto i ir ii papunkčiuose, daroma nuoroda į „visus paviršinio vandens telkinius“, reikia pažymėti, kad Direktyvos 2000/60 2 straipsnio 10 punkte „paviršinio vandens telkinys“ apibrėžiamas kaip „kiekybės rodikliais apibrėžtas ir reikšmingas paviršinio vandens vienetas, pavyzdžiui, ežeras, tvenkinys, upė, upelis ar kanalas, dalis upės, upelio ar kanalo, tarpinis vanduo ar pakrančių vandens plotas“, ir kad šios direktyvos 2 straipsnio 5 punkte „ežeras“ apibrėžiamas kaip „stovinčio vidaus paviršinio vandens telkinys“, nenurodant jokių ribų.
- 47 Šiuo klausimu reikia priminti, jog iš suformuotos jurisprudencijos matyti, kad aiškinant Sąjungos teisės nuostatą reikia atsižvelgti ne tik į jos formuluotę, bet ir į kontekstą bei teisės akto, kuriame ji įtvirtinta, tikslus (2022 m. balandžio 26 d. Sprendimo *Landespolizeidirektion Steiermark ir kt. (Maksimali vidaus sienų kontrolės trukmė)*, C-368/20 ir C-369/20, EU:C:2022:298, 56 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 48 Šiuo klausimu dėl Direktyvos 2000/60 4 straipsnio 1 dalies a punkto i ir ii papunkčių reikia pažymėti, kad, siekiant nustatyti šio sprendimo 45 punkte primintų pareigų neleistį prastėti paviršinio vandens telkinių būklei ir ją pagerinti apimtį, šioje nuostatoje taip pat daroma nuoroda į minėtų vandens telkinių „būklę“. Ši sąvoka šios direktyvos 2 straipsnio 17 punkte apibrėžta kaip „bendras paviršinio vandens telkinio būklės apibūdinimas, kurį nulemia arba jo ekologinė, arba cheminė būklė, žiūrint kuri iš jų blogesnė“, o šio 2 straipsnio 21 punkte „ekologinė būklė“ apibrėžiama kaip „vandens ekosistemų, susijusių su paviršiniais vandenimis, funkcionavimo ir struktūros kokybės apibūdinimas, nusakomas pagal V priedą“.
- 49 Taigi, kaip pažymėta šio sprendimo 35 punkte, iš šio V priedo 1.2 lentelės „Bendras upių, ežerų, tarpinių vandenų ir pakrančių vandenų apibrėžimas“ matyti, kad ekologinės būklės klasifikacija numatyta atsižvelgiant tik į paviršinio vandens telkinio „tipus“. Be to, tame pačiame V priede daroma nuoroda į paviršinio vandens telkinio „tipus“ ir dėl to, kad jo 1.2.6 punkte numatyta procedūra, kurios valstybės narės turi laikytis nustatydamos cheminės kokybės standartus.
- 50 Taigi iš Direktyvos 2000/60 4 straipsnio 1 dalies a punkto i ir ii papunkčių, aiškinamų atsižvelgiant į jų kontekstą, matyti, kad, kaip ir pareigos, kylančios iš šios direktyvos 5 straipsnio 1 dalies pirmos įtraukos ir 8 straipsnio, nepažeidžiant šio sprendimo 30 punkte primintos valstybių narių teisės paviršinio vandens telkinius jungti į grupes pirmojo apibūdinimo tikslais, abi šio 4 straipsnio 1 dalies a punkto i ir ii papunkčiuose numatytos pareigos neapima ežerų, kurių plotas mažesnis nei 0,5 km².
- 51 Šį aiškinimą patvirtina aplinkybė, kad minėtas 4 straipsnis ir jame įtvirtintos pareigos yra Direktyva 2000/60 nustatyto sudėtingo proceso, kurio pabaiga jos yra, dalis.
- 52 Iš tiesų, kaip matyti iš šio sprendimo 26 punkte primintos jurisprudencijos, siekiant užtikrinti, kad valstybės narės įgyvendintų Direktyva 2000/60 siekiamus ir šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje patikslintus aplinkos apsaugos tikslus, joje numatytos kelios nuostatos, be kita ko, šios direktyvos 5 ir 8 straipsnių bei II ir V priedų nuostatos, kuriomis nustatomas sudėtingas procesas, susidedantis iš kelių detalčiai reglamentuojamų etapų, kad valstybės narės galėtų įgyvendinti būtinas priemones, atsižvelgdamos į jų teritorijoje nustatytų vandens telkinių ypatumus ir charakteristikas.

- 53 Taigi su Direktyvos 2000/60 bendra struktūra ir ypač su joje nustatytu sudėtingu procesu nebūtų suderinama tai, kad šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje nurodyti aplinkos apsaugos tikslai privalomi ir paviršinio vandens telkiniams, kurie pagal minėtą direktyvą nebuvo ir neprivalo būti dviejų minėto proceso etapų, t. y. numatytų tos pačios direktyvos 5 ir 8 straipsniuose, kurių tikslas vis dėlto yra sudaryti sąlygas gauti duomenis, būtinus šiems tikslams pasiekti, dalykas.
- 54 Be to, dėl Direktyvos 2000/60 4 straipsnio 1 dalies a punkto i papunktyje numatytos pareigos neleisti prastėti paviršinio vandens telkinių būklei Teisingumo Teismas ne kartą aiškiai nusprendė, kad ši pareiga išlieka privaloma kiekviename šios direktyvos įgyvendinimo etape ir galioja „kiekvienam tipui“ ir kiekvienai paviršinio vandens telkinio, dėl kurio buvo arba turėjo būti priimtas valdymo planas, būklei (2015 m. liepos 1 d. Sprendimas *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland*, C-461/13, EU:C:2015:433, 50 punktas; 2016 m. gegužės 4 d. Sprendimo *Komisija / Austrija*, C-346/14, EU:C:2016:322, 64 punktas ir 2022 m. gegužės 5 d. Sprendimo *Association France Nature Environnement (Laikinas poveikis paviršiniams vandenims)*, C-525/20, EU:C:2022:350, 25 punktas).
- 55 Atsižvelgiant į tai, reikia pabrėžti, kad, kaip iš esmės pažymėjo generalinis advokatas išvados 59 punkte, kadangi paviršiniai vandenys gali būti natūraliai sujungti, smulkaus paviršinio vandens telkinio kokybė gali turėti įtakos kito didesnio vandens vieneto kokybei.
- 56 Be to, pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją Direktyvos 2000/60 4 straipsnio 1 dalies a punkto i–iii papunkčiai aiškintini taip, kad valstybės narės su sąlyga, kad netaikoma nukrypti leidžianti nuostata, privalo neišduoti konkretaus leidimo dėl planuojamos veiklos projekto, kai dėl jo gali suprastėti paviršinio vandens telkinio būklė arba jeigu kyla pavojus, kad dėl jo šioje direktyvoje nustatytu laiko momentu nebus pasiekta gera paviršinio vandens būklė arba geras tokio vandens ekologinis potencialas ir gera cheminė būklė (2017 m. gruodžio 20 d. Sprendimo *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland*, C-664/15, EU:C:2017:987, 31 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 57 Dėl to, kai valstybės narės kompetentinga institucija vertina prašymą išduoti leidimą dėl planuojamos veiklos projekto, galinčio daryti poveikį ežerui, kurio plotas mažesnis nei 0,5 km², savo vertinimo ji negali apriboti to projekto poveikiu ežerui. Atvirkščiai, siekdama nustatyti, ar dėl šio projekto gali suprastėti paviršinio vandens telkinio būklė ar būti nepasiekta geros paviršinio vandens būklė arba geras tokio vandens ekologinis potencialas ir gera cheminė būklė, ji atsižvelgia į vandens telkinius, su kuriais šis ežeras yra sujungtas.
- 58 Tuo remiantis darytina išvada, kad valstybės narės kompetentinga institucija taip pat privalo su sąlyga, kad netaikoma nukrypti leidžianti nuostata, neišduoti leidimo dėl konkretaus projekto, kuris atsižvelgiant į jo daromą poveikį ežerui, kuris dėl mažesnio nei 0,5 km² ploto nebuvo apibūdintas pagal Direktyvos 2000/60 5 straipsnį ir II priedą ir dėl kurio dėl tos pačios priežasties nebuvo parengta vandens būklės monitoringo programa pagal šios direktyvos 8 straipsnį ir V priedą, gali sukelti kito paviršinio vandens telkinio, kurį ta valstybė narė nustatė arba turėjo nustatyti kaip paviršinio vandens telkinio „tipą“, būklės suprastėjimą arba grėsmę, kad nebus pasiekta gera paviršinio vandens būklė arba tokio kito paviršinio vandens telkinio būklės geras ekologinis potencialas ir gera cheminė būklė.
- 59 Šiomis aplinkybėmis, be kita ko, reikia priminti, kad pagal Direktyvos 2000/60 4 straipsnio 8 dalį taikydamos, be kita ko, šio 4 straipsnio 7 dalį valstybės narės turi užtikrinti, kad toks taikymas netrukdytų pasiekti šios direktyvos tikslų kituose vandens telkiniuose tame pačiame upės baseino rajone ir derėtų su kitų Sąjungos teisės aktų aplinkos srityje įgyvendinimu.

- 60 Nagrinėjamu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atsakydamas į Teisingumo Teismo raštu pateiktą klausimą, patikslino, kad pagrindinėje byloje aptariamas ežeras su specialia Kilkirano įlankos ir salų saugoma teritorija sujungiamas dėl tiesioginės sąsajos su potvyniais ir atoslūgiais. Be to, ieškovas pagrindinėje byloje savo rašytinėse pastabose nurodo, kad iš 2017 m. liepos mėn. *Bradán Beo Teoranta* hidrologinio pagrįstumo tyrimo matyti, jog šis ežeras yra susijęs su kitais ežerais.
- 61 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turės patikrinti, ar šiuos kitus ežerus arba tam tikrais atvejais pakrančių vandens plotą Airija nustatė arba turėjo nustatyti kaip paviršinio vandens telkinio „tipus“ ir, jei taip, ar nagrinėjamo projekto įgyvendinimas gali daryti poveikį šių paviršinio vandens telkinių arba, nelygu, koks atvejis, kito paviršinio vandens telkinio, kuris buvo arba turėjo būti nustatytas kaip paviršinio vandens telkinio „tipas“, būklei.
- 62 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat turės patikrinti, ar nagrinėjamo projekto įgyvendinimas yra suderinamas su priemonėmis, įgyvendintomis pagal Direktyvos 2000/60 11 straipsnį atitinkamam upės baseino rajonui parengtą programą.
- 63 Iš tiesų, nors pagal šio 11 straipsnio 1 dalį tokioje priemonių programoje turi būti „atsižvelg[iama] į analizių, kurių reikalaujama [Direktyvos 2000/60] 5 straipsnyje, rezultatus“, iš jos 11 straipsnio formuluotės matyti, kad priemonių programa apima ne tik paviršinio vandens telkinio „tipus“, apibūdintus įgyvendinant minėtą 5 straipsnį ir šios direktyvos II priedą.
- 64 Konkrečiai kalbant, pagal Direktyvos 2000/60 11 straipsnio 3 dalies c punktą „pagrindinės priemonės“, kurios turi būti įtrauktos į kiekvieną priemonių programą ir turi sudaryti būtiniausius reikalavimus, kurių reikia laikytis, turi apimti priemones, skatinančias efektyvų ir tvarų „vandens“ naudojimą, kad nebūtų trukdoma pasiekti šios direktyvos 4 straipsnyje nurodytų tikslų.
- 65 Taigi, atsižvelgiant į tai, kas nurodyta šio sprendimo 55 punkte, vandens, priskirtino paviršinio vandens telkiniams, kurių, kaip pagrindinėje byloje nagrinėjamo ežero, atitinkama valstybė narė neturėjo ir neprivalo nustatyti kaip paviršinio vandens telkinio „tipų“, apsauga šiomis aplinkybėmis gali būti būtina.
- 66 Tokį aiškinimą patvirtina šio sprendimo 39 punkte minėtas rekomendacinis dokumentas. Iš tiesų, patvirtinant, kad nėra pareigos nustatyti ežerų, kurių plotas mažesnis nei 0,5 km², kaip paviršinio vandens telkinio „tipų“, šiame dokumente pabrėžiama, kad „[Direktyvos 2000/60] tikslai taikomi visiems paviršiniams vandenims“, ir rekomenduojama šios direktyvos 11 straipsnio 3 dalyje išvardytas pagrindines priemones taikyti „smulkiems“ paviršinio vandens telkiniams, „kai tai būtina siekiant nepakenkti tikslų įgyvendinimui kituose vandens telkiniuose“.
- 67 Dėl tos pačios priežasties gali paaiškėti, kad Direktyvos 2000/60 11 straipsnio 3 dalies e punkte ir VI priedo B dalies viii punkte nurodytas vandens ėmimo kontrolės priemonės būtina taikyti net tiems paviršinio vandens telkiniams, kurie nebuvo ir neprivalėjo būti nustatyti kaip paviršinio vandens telkinio „tipai“.
- 68 Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turės patikrinti, ar tokios priemonės taikytinos pagrindinėje byloje nagrinėjamam ežerui pagal Airijos remiantis Direktyvos 2000/60 11 straipsniu priimtą priemonių programą ir ar pagrindinėje byloje nagrinėjamo projekto įgyvendinimas suderinamas su šiomis priemonėmis.

- 69 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į trečiąją klausimą reikia atsakyti: Direktyvos 2000/60 4 straipsnio 1 dalies a punktas ir 11 straipsnis turi būti aiškinami taip, kad jais kompetentingai institucijai nustatoma pareiga priimti sprendimą dėl prašymo išduoti leidimą dėl planuojamos veiklos projekto, galinčio daryti poveikį ežerui, dėl kurio dėl jo mažesnio nei 0,5 km² ploto nebuvo nustatytos nei jam būdingos etaloninės sąlygos, nei vandens būklės monitoringo programa pagal Direktyvos 2000/60 5 straipsnio 1 dalies pirmą įtrauką ir 8 straipsnį, siejamus atitinkamai su šios direktyvos II ir V priedais, siekiant įsitikinti, pirma, kad tokio projekto įgyvendinimas dėl jo poveikio tokiam ežerui negali sukelti kito paviršinio vandens telkinio, kurį ši valstybė narė nustatė arba turėjo nustatyti kaip paviršinio vandens telkinio „tipą“, būklės suprastėjimo arba trukdyti pasiekti gerą paviršinio vandens būklę arba gerą tokio kito paviršinio vandens telkinio ekologinį potencialą ir gerą cheminę būklę ir, antra, kad šio projekto įgyvendinimas yra suderinamas su priemonėmis, įgyvendinamomis pagal programą, parengtą remiantis minėtos direktyvos 11 straipsniu atitinkamam upės baseino rajonui.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 70 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

1. 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/60/EB, nustatančios Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus, 5 straipsnio 1 dalies pirma įtrauka ir 8 straipsnis, siejami su šios direktyvos II ir V priedais,

turi būti aiškinami taip:

dėl ežero, kurio plotas mažesnis nei 0,5 km², neapima nei pareiga nustatyti etalonines jo charakteristikų sąlygas, nėra nei pareiga parengti šiose nuostatose numatytas vandens būklės monitoringo programas.

2. Direktyvos 2000/60 4 straipsnio 1 dalies a punktas ir 11 straipsnis

turi būti aiškinami taip:

jais kompetentingai institucijai nustatoma pareiga priimti sprendimą dėl prašymo išduoti leidimą dėl planuojamos veiklos projekto, galinčio daryti poveikį ežerui, dėl kurio dėl jo mažesnio nei 0,5 km² ploto nebuvo nustatytos nei jam būdingos etaloninės sąlygos, nei vandens būklės monitoringo programa pagal

Direktyvos 2000/60 5 straipsnio 1 dalies pirmą įtrauką ir 8 straipsnį, siejamus atitinkamai su šios direktyvos II ir V priedais, siekiant įsitikinti, pirma, kad tokio projekto įgyvendinimas dėl jo poveikio tokiam ežerui negali sukelti kito paviršinio vandens telkinio, kurį ši valstybė narė nustatė arba turėjo nustatyti kaip paviršinio vandens telkinio „tipą“, būklės suprastėjimo arba trukdyti pasiekti gerą paviršinio vandens būklę arba gerą tokio kito paviršinio vandens telkinio ekologinį potencialą ir gerą cheminę būklę ir, antra, kad šio projekto įgyvendinimas yra suderinamas su priemonėmis, įgyvendinamomis pagal programą, parengtą remiantis minėtos direktyvos 11 straipsniu atitinkamam upės baseino rajonui.

Parašai.